

Vergaderjaar 2022–2023

29 279

Rechtsstaat en Rechtsorde

Nr. 776

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN FINANCIËN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 23 maart 2023

Onlangs heb ik diverse signalen ontvangen vanuit de Belastingdienst, de Vereniging van Nederlandse Gemeenten, gemeentelijke uitvoeringsorganisaties en de rechtspraak. Zie in dat kader bijvoorbeeld de brandbrief¹ die verstuurd is vanuit 15 directeuren van belastingsamenwerkingsverbanden en eerder het advies² van de Raad voor de rechtspraak over de verlaging van de griffierechten. De signalen zien op het toegenomen aandeel van professionele rechtsbijstandsverleners (ook bekend als «gemachtigden») in bezwaar- en beroepsprocedures. Deze rechtsbijstandsverleners werken doorgaans op basis van het principe van «no cure, no pay» en zijn afhankelijk van de uitgekeerde proceskostenvergoedingen en de vergoedingen van immateriële schade bij het overschrijden van de behandeltermijn van juridische procedures. Hoewel uiteraard niet alle bedrijven over één kam geschoren kunnen worden, kan worden geconstateerd dat dit een werkwijze en verdienmodel stimuleert waarbij zoveel mogelijk proceshandelingen worden verricht die voor vergoeding in aanmerking komen. Deze financiering van het fiscale rechtssysteem voor de WOZ en de BPM zorgt voor perverse prikkels waardoor de uitvoering van (toekomstige) fiscale wetgeving en het behandelen van fiscale procedures worden verdrongen in de uitvoering en rechtspraak. Deze problematiek heeft al langer mijn aandacht. De toename van dergelijke zaken en de daarmee toenemende druk op de uitvoering en de rechtspraak maken dat ik mij genoodzaakt voel om verschillende aanvullende maatregelen in een versneld tijdpad te treffen.

In eerdere brieven hebben mijn voorgangers en ik u laten weten ons ervan bewust te zijn dat de grote hoeveelheid af te handelen bezwaren ingediend namens burgers en bedrijven door ncnp-bedrijven tegen WOZ-beschikkingen en in BPM-zaken, een groot beslag leggen op de (gemeentelijke) uitvoering.

¹ <https://www.bs-ob.nl/nieuwsartikel/brief-woz>.

² <https://www.rechtspraak.nl/SiteCollectionDocuments/2022-48-advies-verlaging-griffierechten.pdf>. Onderdeel: IV Griffierechten en «no cure no pay bedrijven», p. 10.

Op verzoek van het kabinet heeft het WODC daarom een onderzoek uitgevoerd getiteld: *«Van beroep in bezwaar – Werkwijze en verdienmodel «no cure no pay» bedrijven WOZ en BPM»*. Op 12 februari 2021 heeft het kabinet uw Kamer geïnformeerd dat de conclusie van het onderzoek luidt dat *«er niet gesproken kan worden van «een» handelwijze van ncnp-bedrijven (noch van gemeenten), maar dat er sterke verschillen bestaan tussen de bedrijven. Er is anekdotisch bewijs gevonden voor handelingen die gericht lijken op «profiteren» van bestaande wet- en regelgeving, maar de algehele indruk is dat dit bij de WOZ niet kenmerkend is voor het grootste deel van de ncnp-bedrijven.»*³

Mijn voorgangers en ik hebben ons bij de aanpak van deze problematiek gericht op de processen binnen de WOZ en de BPM en niet op de vergoedingen. Zie daarvoor de brief⁴ aan uw Kamer d.d. 12 februari 2021 van Minister Dekker en mijn brief⁵ aan uw Kamer d.d. 30 september 2022. Daarover wordt ook met de verschillende betrokkenen het gesprek gevoerd om de processen te verbeteren vanuit ieders rol. Ik hecht eraan om dit gesprek te continueren. In de tussentijd is de impact van de problematiek bij gemeenten, de Belastingdienst en de rechtspraak toegenomen.

In mijn brief van 20 september jl. heb ik u laten weten dat het WODC constateert dat de waardebepaling de kern van het probleem is. In het rapport is daarover opgenomen: *«Bij woningen vindt waardering plaats met een modelmatige waardebepaling, waarbij sprake is van een systematische vergelijking tussen woningen waarvoor de kenmerken van grote aantallen woningen met elkaar worden vergeleken. Het is dan niet bijzonder dat er zich problemen voordoen wanneer er massaal wordt gewaardeerd en vervolgens in bezwaar en beroep naar de individuele woning wordt gekeken.»*

Ik heb uw Kamer toen ook laten weten dat naar de mening van het kabinet het kernprobleem niet zozeer zit in het modelmatig waarden, maar met name in het feit dat bij de waardevaststelling één (exacte) waarde aan de orde is, terwijl sprake is van een schatting bij de waardebepaling en de waarde dus altijd binnen een bepaalde bandbreedte zal vallen.

Met deze brief informeer ik uw Kamer over het aanvullende plan van aanpak naast de reeds in gang gezette verbeteringen zoals vermeld in de brief van 20 september jl. Het aanvullende plan van aanpak bestaat uit zowel maatregelen die van invloed zijn op de uitvoering van de Wet waardering onroerende zaken («Wet WOZ») als maatregelen die van invloed zijn op de uitvoering van de Wet op de belasting van personen-auto's en motorrijwielen 1992 («Wet BPM»).

Het aanvullende plan van aanpak bestaat uit een pakket aan maatregelen en richt zich op het wegnemen van de financiële prikkel voor ncnp-bedrijven om namens een belanghebbende een bezwaarprocedure te starten of door te procederen met de overwegende reden om een proceskostenvergoeding of een vergoeding van immateriële schade te verkrijgen. Daarbij merk ik op dat buiten kijf staat dat ik hecht aan rechtsbescherming, niet alleen bij de WOZ en de BPM, maar juist ook bij andere fiscale zaken en daarom het (potentiële) verdringingseffect wil

³ Kamerstuk 29 279, nr. 639. Namens het kabinet aangeboden door de ambtsvoorganger van de Minister voor Rechtsbescherming, mede namens de ambtsvoorgangers van de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en de Staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit en Belastingdienst.

⁴ Kamerstuk 29 279, nr. 639.

⁵ Kamerstuk 29 279, nr. 734.

beperken. Het blijft altijd mogelijk om door belanghebbende bezwaar aan te tekenen, eventueel met tussenkomst van een professioneel gemachtigde. Verder wil ik benadrukken dat het ook van belang is dat aan de reeds in gang gezette verbeteringen gewerkt blijft worden.

Plan van aanpak:

1. Standaard uitbetalen van de vergoedingen voor de WOZ en de BPM aan de belanghebbende.
2. Een apart regime voor het recht op een proceskostenvergoeding voor de WOZ en de BPM.
3. Geen toekenning van proceskostenvergoeding ingeval de WOZ-waarde of de BPM-waarde slechts licht wordt bijgesteld.
4. Verplicht informeel traject voor de WOZ.
5. Intensiveren van de handhavingsstrategie bij de zogenoemde parallelimport van motorrijtuigen.
6. Niet langer uitkeren van de vergoeding van immateriële schade bij de WOZ en BPM.

Hieronder ga ik per maatregel dieper in op de inhoud en het proces.

1. Standaard uitbetalen van de vergoedingen voor de WOZ en de BPM aan belanghebbende.

Ik wil regelen dat vergoedingen voortvloeiend uit het Besluit proceskosten bestuursrecht en de vergoeding van immateriële schade zoveel mogelijk op de bankrekening van de belanghebbende worden overgemaakt. Hierdoor krijgt de belanghebbende meer betrokkenheid bij bezwaar- en beroepsprocedures. De belanghebbende wordt beter bewust van de procedures die in zijn naam worden gevoerd, alsmede van de kosten voor en inspanningen van de overheid die hiermee gepaard gaan. Een deel van dit inzicht kan in de praktijk verloren gaan door de positie die een gemachtigde binnen een procedure speelt, waarbij belanghebbende geen betrokkenheid heeft bij de gevoerde procedure. Dit laat onverlet dat een belanghebbende professionele ondersteuning kan inschakelen en ik waarde hecht aan goede rechtsbescherming. Ik ben voornemens om met Prinsjesdag wetgeving aan uw Kamer aan te bieden.

2. Een apart regime voor het recht op een proceskostenvergoeding voor de WOZ en de BPM.

Ik wil een apart regime voor het recht op een proceskostenvergoeding introduceren door de hoogte van de forfaitaire proceskostenvergoeding in bezwaar- en beroepszaken voor de WOZ en de BPM te verlagen. De gedachte hierachter is dat de hoogte van deze vergoeding doorgaans niet in verhouding staat tot de geleverde inspanning en werklust door een gemachtigde in WOZ-zaken en BPM-zaken. Ook speelt mee dat bij dergelijke zaken primair de waardering ter discussie staat waarvoor een aparte vergoeding mogelijk is voor het betrekken van een deskundige bij de zaak (i.c. een waarderingsdeskundige/taxateur). Daarnaast is bij WOZ- en BPM-zaken in voorkomende gevallen sprake van een massaal en geautomatiseerd proces waarbij in de procedures zeer regelmatig standaardgrievens worden ingebracht, standaard om hoorzittingen wordt verzocht, het doorgaans om een gering materieel belang gaat of enkel op formele gronden wordt doorgeprocedeerd, zoals over de hoogte van de proceskostenvergoeding in de bezwaarfase. Zoals hiervoor aangegeven kunnen niet alle bedrijven over één kam worden geschoren, maar is een steeds sterkere tendens om voor te sorteren in de bezwaarfase om in beroep een proceskostenvergoeding te verkrijgen. Ik ben voornemens om met Prinsjesdag wetgeving aan uw Kamer aan te bieden.

3. Geen toekenning van proceskostenvergoeding ingeval de BPM of de WOZ-waarde slechts licht wordt bijgesteld.

Ik ben aan het verkennen of de Wet WOZ zodanig kan worden gewijzigd dat voor een correctie binnen een bepaalde bandbreedte van de waardevaststelling geen recht zou bestaan op toekenning van een proceskostenvergoeding. Een soortgelijke maatregel wordt ook voor de BPM verkend. Met deze maatregel doe ik recht aan het feit dat bij de WOZ en BPM bij het waarderen altijd sprake is van een bandbreedte, maar deze bandbreedte bij de waardevaststelling verloren gaat.

4. Verplicht informeel traject voor de WOZ.

Ik ben wetgeving aan het verkennen om een verplicht informeel traject te starten voorafgaand aan de bezwaarfase. In mijn brief aan uw Kamer d.d. 30 september 2022 heb ik het bieden van informeel contact aan burgers bij een (mogelijk) onjuiste WOZ-waarde als verbeterpunt binnen het WOZ-proces genoemd. De verkenning richt zich erop of een wettelijke basis voor een dergelijk traject noodzakelijk is, ook gezien de wens van gemeenten om een dergelijk traject te verplichten, of dat er andere manieren zijn om in de praktijk optimaal gebruik te maken van het informele traject.

5. Intensiveren van de handhavingsstrategie bij de zogenoemde parallelimport van motorrijtuigen.

Ik ga de handhavingsstrategie in de parallelimport bij de BPM intensiveren. Hierbij is de insteek om onder andere te onderzoeken hoe aan de voorkant het toezicht op de juistheid van taxatierapporten kan worden verbeterd, zodat BPM-aangiftes op basis van te lage taxaties met bijvoorbeeld niet bestaande schades worden voorkomen.

6. Niet langer uitkeren van vergoeding van immateriële schade bij de WOZ en BPM.

Ik treed samen met de Minister voor Rechtsbescherming in overleg met de Raad voor de rechtspraak om te bezien hoe dit probleem het beste kan worden aangepakt. Een dergelijke vergoeding wordt uitgekeerd als gevolg van de spanning en frustratie die het gevolg zou zijn van de lange duur van een procedure. Het is de vraag of die vergoeding redelijk is wanneer het om een gering materieel belang gaat en de belanghebbende niet ervan op de hoogte is dat er namens hem wordt geprocedeerd.

Daarnaast onderzoek ik nadere maatregelen die gebaseerd zijn op soortgelijke ervaringen in het buitenland.

Met dit pakket aan maatregelen streef ik ernaar om meer ruimte te creëren voor de uitvoering van (toekomstige) fiscale wetgeving en het behandelen van fiscale procedures. Dit draagt bij aan het waarborgen van de fiscale uitvoering en de rechtspraak en komt de rechtsbescherming juist ten goede. Ik informeer uw Kamer uiterlijk vóór Prinsjesdag over de voortgang.

De Staatssecretaris van Financiën,
M.L.A. van Rij